

Krzysztof Narojczyk

New methodologies for the new millennium: XV th International Conference of the Association for History and Computing – sprawozdanie z konferencji naukowej

---

Echa Przeszłości 3, 282-285

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dr hab. Henryk Stroński, prof. UWM, scharakteryzował stosunek władz carskich i radzieckich do Kościoła rzymskokatolickiego na Ukrainie w XX w.

Następnie dr Iwona Sakowicz przedstawiła obraz Rosjanina, jaki rysowała prasa londyńska w II połowie XIX w. Podkreśliła, iż najważniejsze dzienniki londyńskie, w tym nawet „The Times”, nie miały swojego własnego korespondenta w Petersburgu. W nielicznych publikacjach utrwalano stereotypowy wizerunek Rosjanina w oczach angielskiej opinii publicznej, np. Rosjanina „barbarzyńcy”, „alkoholika i pijaka”, ale również skorego do pomocy i gościnności.

Dr Zbigniew Anculewicz przedstawił obraz polityki zagranicznej Rosji na podstawie polskiej prasy lat dziewięćdziesiątych XX w. W swoim wystąpieniu podkreślił, że polscy dziennikarze rzetelnie informowali zarówno o jej celach, zadaniach, jak i bieżącej realizacji przez kolejnych rosyjskich ministrów spraw zagranicznych.

Dr Roman Jurkowski omówił opinie angielskiego tygodnika „The Economist” o pierwszej rosyjskiej rewolucji z lat 1905 – 1907. W swoim wystąpieniu skupił się głównie na sprawach wewnętrznych, takich jak: przebieg „krwawej niedzieli” i jej konsekwencji dla dalszego rozwoju wydarzeń rewolucyjnych, wybory do I i II Dumy oraz program „reform” Piotra Stołypina.

Następnie dyrektor Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie, prof. dr hab. Jan Sobczak w imieniu organizatorów podziękował wszystkim prelegentom za wygłoszenie referatów i zaapelował o możliwe szybkie nadesłanie tekstów ich referatów. Należy zauważyć, iż ze względu na ograniczenia czasowe, w drugim dniu obrad zabrakło miejsca na dyskusję.

Zbigniew Anculewicz, Jan Gancewski

NEW METHODOLOGIES FOR THE NEW MILLENNIUM.
XV TH INTERNATIONAL CONFERENCE OF THE ASSOCIATION
FOR HISTORY AND COMPUTING
– SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ

Association for History and Computing (AHC) jest międzynarodową organizacją, stawiającą sobie za cel promowanie stosowania technologii komputerowej na każdym etapie badań historycznych, a także w procesie nauczania historii na wszystkich szczeblach kształcenia. Potrzebę powołania takiej

instytucji środowisko historyków sformułowało po raz pierwszy na konferencji zorganizowanej przez uniwersytet londyński (University of London) w marcu 1986 r. W roku następnym kolejna konferencja powołała AHC i określiła jego zadania statutowe. Aktualnie organizacja skupia członków narodowych z Europy oraz USA, Kanady i Izraela – łącznie 22. Podstawowym forum wymiany poglądów są międzynarodowe konferencje naukowe, organizowane kolejno przez oddziały narodowe AHC. Do 1999 r. odbyło się takich konferencji 14. Każda poświęcona była różnym aspektom stosowania komputerów w nauce historycznej¹. Problematyka ta nieobca była także środowisku badaczy polskich, którzy aktywnie włączyli się do badań z tego zakresu. Przy Zarządzie Głównym PTH powołano Komisję Metod Komputerowych. Powstał także Polski Oddział AHC. Pod auspicjami tych instytucji zaczęto organizować ogólnopolskie sympozja: „Metody komputerowe w badaniach i nauczaniu historii”². Rozpoczęto wydawanie, redagowanej przez prof. Bohdana Ryszewskiego, serii *Historia i Komputery*. Doceniając tę aktywność Zarząd Główny AHC powierzył Polsce organizację XV międzynarodowej konferencji w roku 2001 r.

Odbyła się ona w dniach od 28 do 31 sierpnia 2001 r. w Poznaniu, pod hasłem *New methodologies for the new millennium*. Honorowy patronat objął JM Rektor UAM w Poznaniu prof. dr hab. Stefan Jurga. Funkcję Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego pełnił prof. dr hab. Stanisław Sierpowski. Na konferencję zgłoszono ogółem ponad 70 referatów i demonstracji. Przy tak dużej liczbie wystąpień konieczne było zastosowanie panelowego systemu organizacji obrad. Stworzono łącznie ponad 20 sekcji tematycznych, omawiających poszczególne węzłowe zagadnienia pogrupowane wg następujących sfer zastosowań technologii komputerowej: archiwa, demografia, ekonomia, grafika, algorytmy matematyczne, metodologia, socjologia, nauczanie, obróbka tekstu i obrazu.

Obrady rozpoczęła sesja plenarna, którą otworzył JM Rektor UAM prof. dr hab. Stefan Jurga. Następnie przewodniczący AHC prof. Kevin Schurer przypomniał historię Stowarzyszenia i nakreślił zadania jakie stawia przed nim środowisko historyków w obliczu nowego milenium. Jako trzecia wystąpiła z referatem *Archives, historians and computers* Dyrektor Naczelna

---

¹ Spis konferencji wraz z poruszaną problematyką i linkami do stron domowych znaleźć można pod adresem <<http://odur.let.rug.nl/ahc/confer/index.html>>, Wrzesień 2001.

² Zob. szerzej na stronie Polskiego Oddziału AHC <<http://hum.amu.edu.pl/~bkpan/AHC/konf0p.htm>>, Wrzesień 2001. W roku 1999 funkcję sympozjum przejęły obrady Sekcji Metod Komputerowych XVI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich we Wrocławiu. W roku 2000 Sympozjum po raz drugi odbyło się w Olsztynie.

Archiwów Państwowych, prof. Daria Nałęcz. Dalsza dyskusja prowadzona była w sekcjach tematycznych. Paralelnie obradowały zawsze trzy sekcje tematyczne, co wymagało od uczestników konferencji dokonywania, trudnego nieraz ze względu na atrakcyjność ofert, wyboru konkretnych obrad. Ze względu na dużą liczbę wystąpień nie sposób ich wszystkich omówić w krótkim sprawozdaniu. Poruszono bardzo wiele interesujących aspektów zastosowania technologii cyfrowej w badaniach historycznych. Generalnie obrady zdominowali demografowie, którzy dyskutowali w 8 sekcjach tematycznych. Po trzy sekcje mieli do dyspozycji badacze zajmujący się przekształcaniem tekstów oraz szeroko rozumianą edukacją historyczną zaś po dwie – metodolodzy i archiwiści. Wyraźnie w mniejszości byli historycy badający zagadnienia socjologiczne, ekonomiczne oraz zajmujący się zastosowaniem grafiki i algorytmów matematycznych w badaniach historycznych. Taki rozkład podejmowanej problematyki badawczej jest odzwierciedleniem aktualnych trendów w rozwoju, kształtującej się aktualnie na naszych oczach, nowej dyscypliny pomocniczej – informatyki historycznej (ang. – history and computing, niem. – historische fachinformatik). Badacze polscy przedstawili w trakcie obrad 9 referatów i prezentacji. Najliczniej wystąpili, co jest poniekąd zrozumiałe, gospodarze konferencji – historycy poznańscy. Reprezentowane były także środowiska: olsztyńskie, krakowskie i wrocławskie.

Na podkreślenie zasługuje znakomite przygotowanie i organizacja konferencji. Już na dwa lata przed terminem obrad uruchomiono oficjalną stronę WWW, z której każdy zainteresowany mógł uzyskać najświeższe informacje o postępie prac organizacyjnych i przyjętych ustaleniach. Każdy zarejestrowany uczestnik otrzymał wydrukowany szczegółowy program obrad wraz z abstraktami wszystkich wystąpień. Znakomicie ułatwiało to poruszanie się pomiędzy sekcjami tematycznymi i wybór problematyki zgodnej z własnymi zainteresowaniami badawczymi. Strona WWW³ konferencji funkcjonuje nadal. Oprócz informacji organizacyjnych, szczegółowego programu oraz abstraktów wygłoszonych referatów zawiera także pełną listę wszystkich zarejestrowanych uczestników. Ostatecznie oprócz historyków miejscowych i młodzieży akademickiej w konferencji udział wzięło ok. 80 uczonych z 18 krajów świata, głównie z Europy, ale także z Ameryki Północnej i Azji. Szczególnie użyteczne jest podanie adresów e-mail, ułatwia bowiem nawiązanie bezpośredniego kontaktu i wymianę doświadczeń pomiędzy badaczami zajmującymi się pokrewną problematyką. Strona zawiera także bardzo obszerny serwis fotograficzny

---

³ Strona WWW XV Międzynarodowej Konferencji AHC <<http://main.amu.edu.pl/~ahc2001/welcome.htm>>, Październik 2001.

z obrad i imprez towarzyszących. Planuje się opublikowanie wszystkich materiałów konferencji na łamach oficjalnego periodyku AHC *The Journal History and Computing*⁴.

Krzysztof Narojczyk

Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU BIOGRAFISTYKI POLONIJNEJ W PARYŻU

Jedną z ciekawszych i stałych form działalności, jaką wypracował przez ostatnie lata Instytut Biografistyki Polonijnej w Paryżu, kierowany przez prof. dr. hab. Zbigniewa Judyckiego, są organizowane cykliczne sympozja poświęcone losom Polaków i osób polskiego pochodzenia na przestrzeni wieków. Ostatnie z nich, zorganizowane we wrześniu 2001 r. w Mons pod Brukselą w siedzibie SHAPE, poświęcone było losom Polaków i osób polskiego pochodzenia w siłach zbrojnych i policji państw obcych. Prof. dr. hab. Zbigniew Judycki przy walnym udziale swojej żony Agaty oraz dyrektora Instytutu Historii w Kielcach prof. dr. hab. Wiesława Cabana, po raz kolejny zainicjowali ważką problematykę badawczą, która w historiografii polskiej jest bardzo słabo rozpoznana. Słowa uznania należą się także Agacie i Zbigniewowi Judyckim za wzorcowe opracowanie materiałów sympozyjnych, w których zamieszczono 77 tekstów autorów reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe (Białystok, Bogota, Bruksela, Bydgoszcz, Chicago, Częstochowa, Gdańsk, Floryda Memorial College, Katowice, Kielce, Kopenhaga, Kraków, Leuven, Londyn, Lublin, Łódź, Meksyk, Melbourne, Moskwa, Nowy Jork, Paryż, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Rzym, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra), a także dziennikarzy polskich, w tym pracowników najważniejszych pism emigracyjnych („Dziennik Związkowy” z Chicago), pracowników policji polskiej (Świętokrzyskiej Komendy Policji w Kielcach), policji nowojorskiej oraz nauczycieli akademickich polskich szkół policyjnych (Szczytno). Warto odnotować fakt, iż swoje własne interesujące teksty zamieścili polscy dyplomaci – Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Brukseli Pan Jerzy Drózdź o Polakach w armii tureckiej w XIX w., oraz prof. dr. hab. Mieczysław Jackiewicz, Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie o losach Mikołaja Filipowicza i Michała Runiewicza w Armii Radzieckiej. Belgijskiemu spotkaniu, oprócz publikacji zawierających referaty, towarzyszyła książka autorstwa Agaty i Zbigniewa

---

⁴ Oficjalna witryna AHC <<http://odur.let.rug.nl/ahc/journal/index.html>>, Październik 2001.